

Mottagare

Barn- och utbildningsnämnden

Utredning om skolplacering, upptagningsområden och kriterier för det fria skolvalet.

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden antar Regler för skolplacering och skolbyte i förskoleklass och grundskola i Region Gotland.

Reglerna gäller från och med 1 januari 2026.

Sammanfattning

Barn- och utbildningsnämnden i Region Gotland har beslutat att se över dagens modell för upptagningsområden och kriterier för det fria skolvalet. Förvaltningen har påbörjat ett förändringsarbete för att hantera skolval och skolplacering enligt skollagen. Nya regler för skolval och skolplacering behöver fastställas för att säkerställa likvärdighet och tydlig turordning, exempelvis när antalet sökande överstiger antalet platser. Målet är att skapa förutsägbarhet och transparens för vårdnadshavare samt bättre planeringsförutsättningar för verksamheten. Förvaltningen kommer att informera och implementera förändringarna hos berörda parter. Reglerna föreslås gälla från 1 januari 2026.

Ärendebeskrivning

Barn- och utbildningsnämnden beslutade, i samband med översynen av skolorganisation i norra Visby (BUN § 94, 2024-09-17), att ge förvaltningen i uppdrag att se över dagens modell kring upptagningsområden och kriterierna för det fria skolvalet. Utifrån detta har förvaltningen påbörjat ett förändringsarbete för att hantera skolval och skolplacering i den ordning som skollagen kräver.

Huvudregeln är att en elev ska placeras vid den av kommunens skolor där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå (skollagen 10 kap, 30§). Vårdnadshavare kan välja skola för sitt barn i hela kommunen. Möjligheten att välja skola är alltså inte begränsad till den kommunal eller stadsdel där barnet bor. Detta sammantaget brukar kallas det fria skolvalet.

Region Gotland använder sig idag av så kallade upptagningsområden och alla inom upptagningsområdet som önskar sin kommunala hemskola har förtur till skolplacering där, och skolval tillämpas i mån av plats.

På nämndsammanträdet i mars 2025 (BUN § 33, 2025-03-25) informerades

nämnden att reglerna kring skolval och skolplacering behöver ses över, och att nya regler behöver fastställas. Bland annat för att säkerställa att Region Gotland hanterar skolvalet och skolplacering enligt skollagen.

Förändringen avser även att skapa förutsägbarhet, transparens och engagemang kring skolvalet för vårdnadshavare samt ge planeringsförutsättningar för verksamheten, bland annat när det kommer till att organisera lokaler och personal. Det kan även gynna likvärdigheten för alla elever på ön. Förvaltningen kommer att ta ansvar för att förändringen ska bli bra genom kommunikationsinsatser och implementering hos de som berörs.

I arbetet med att ta fram nya Regler för skolplacering och skolbyte i förskoleklass och grundskola i Region Gotland så har förvaltningen använt sig av relevant lagstiftning, förarbeten, praxis och tittat på andra kommuners regelverk. Förvaltningen har även haft möten med sakkunniga i andra kommuner. En kommunikationsplan har tagits fram och de som berörs av förändringen inom verksamheterna har informerats om arbetet.

Förvaltningen kommer även att se över hur skolval och skolbyte kan administreras och organiseras med utgångspunkt i de nya reglerna. Bland annat om arbetet kan effektiviseras och förenklas med hjälp av ett skolplaceringssystem. Därefter kommer kommunikationsinsatser riktas till allmänheten.

Bedömning

Förvaltningen har, utifrån utredningen att se över dagens upptagningsområden och kriterier, påbörjat ett förändringsarbete för att hantera skolval och skolplacering enligt skollagen. Bedömningen är att nya regler behöver fastställas.

Syftet med de nya reglerna är att klargöra vad som gäller för skolplacering och skolbyte i förskoleklass och grundskola i Region Gotland. Reglerna ska säkerställa en likvärdighet och en tydlig turordning när antalet sökande till en skola överstiger antalet tillgängliga platser.

Målet är att skapa förutsägbarhet för alla inblandade om vad som avgör vem som får vilken plats. Reglerna kan inte garantera att alla får sitt förstahandsval av skola, men de ska säkerställa att alla elever får en skola nära hemmet, i enlighet med skollagens (2010:800) bestämmelser.

Vårdnadshavares önskemål är utgångspunkten, både i skollagen och i de nya reglerna. En utgångspunkt är även att alla elever har rätt att bli placerade i en skola nära hemmet, vilket brukar kallas närhetsprincipen. I reglerna fastställs också Region Gotlands urvalsgrunder. Urvalsgrunderna behövs i de fall då vårdnadshavares önskemål om skolplacering inte kan tillmötesgå, exempelvis om det finns fler sökande än platser till en skola.

Förslaget är att barn- och utbildningsnämnden antar Regler för skolplacering och skolbyte i förskoleklass och grundskola i Region Gotland. Reglerna föreslås gälla från och med 1 januari 2026.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse utbildnings- och arbetslivsförvaltningen, 2025-05-06
Regler för skolplacering i förskoleklass och grundskola i Region Gotland
Barn- och utbildningsnämnden protokoll, BUN § 94, 2024-09-17
Barn- och utbildningsnämnden protokoll, BUN § 33, 2025-03-25

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör

Bo Eriksson
Avdelningschef stöd och utveckling